

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadó hivatal: K.-Vásárhelyt az Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

A beruházási kölcsön.

A legelső törvényjavaslatok egyike, mely már a legközelebbi napokban a képviselőház elé kerül, a magyar államvasutak beruházási kölcsönéről fog szólni — mint a „Pester Correspondenz” jelenti. A kölcsön egyelőre 40 millió forintra rug és évek folytán emelkedik fokozatosan 100 millió forintra. Az árfolyam a törvényjavaslatban lesz megállapítva és a pénzügyminiszter felhatalmaztatik a kölcsön kamatozásának legfőlegb 4 százalékgig való megállapítására. E kölcsön ellen elvben lehetetlen lényeges kifogást tenni, és a kivitelben is aligha fog bárki is kifogásolni valót találni. Csak az indokolás ellen szándékoznak holmi aggályokat érvényesíteni és az államvasutak s egyáltalán a forgalmi politika ellen készülnek a különböző árnyalatú ellenzések éles támadásokat megereszteni.

E mellett feledik ezek az urak, hogy e 40 millióból csak egy kis részt, körülbelül 5 milliót fordítanak új és az alépitmény javítására, míg 25 millió a függő terhek konvertálására és 10 millió a járművek teljessé tételére szükséges. Ha meggondoljuk, mily roppant haladást tett az utolsó évtized alatt a személy és az áruforgalom, mily óriási feladatokkal kell megbirkóznunk a magyar államvasutaknak s mily követelményeket emelnek velük szemben: akkor ezekben a rendkívüli körülményekben meg is találhatjuk a rendkívüli beruházás indokait. Minden évben hallhatók a panaszok az áruraktárak és teher-

kocsik elégtelen volta miatt, mely utóbbiak különösen aratás után elégtelen számban állnak a kivitel rendelkezésére. A személykocsik többnyire túltömve járnak és a gyorsan élő korgyorsabb lokomotivokat kíván. Ezeknek a követelményeknek eleget kell tenni, ha másképp nem, rendkívüli eszközökkel, mert a magyar államvasutak prosperálásának megadályozása lenne, ha készséggel nem akarnák rendelkezésükre bocsátani a fejlődéshez szükséges eszközöket. E vasutak igazgatósága felől csak egyhangú elismerés létezik; jobban vezetett állami vasut az egész kontinensen nincs. Szabad e czéltudatos vezetés elé nemzeti törekvései elérése körül akadályokat gördíteni?

A nagyobb, kiterjedtebb forgalom a tulajdonképeni vasuti építkezéssel, az alépitménnyel szemben is nagyobb igényeket emel, melyeknek az utasok biztonsága érdekében okvetlen eleget kell tenni, ha menthetetlen könnyelműségben nem akar leledzeni a vezetőség. A zónadijszabás a személy- és teherforgalomban tökéletesen megfelelt a hozzá fűzött várakozásoknak, a forgalmat nem is sejtett mértékben emelte. Szabad-e megtagadni ennek az óriási mértékben megnövekedett forgalomnak meggyőzésére okvetlen szükséges eszközöket?

Nem vagyunk sóviniszta és nem tartozunk az öntömjénezők kasztjához. De a magyar államvasutakkal, melyek 1000 millió forintnál több nemzeti vagyont képviselnek, csinnyán és kulánsan kell bánni, midőn 40 millió forintnyi hitelt

igényeinek a képviselőháztól további előre haladó fejlődésük érdekében, amely összeg az államháztartásban a legkisebb irritációját sem okozza a nagy szám-ozlopoknak.

Politikai hírek.

A költségvetési vita.

Tegnap osztották szét a képviselőház tagjai között a pénzügyi bizottság jelentéseit a folyó évi állami költségvetés előirányzatáról s a Vaskapuszabályozásnak idej szükségletéről. Emlékeztetése alapján folyó hó 12-én fogja, mint értesülünk, kezdetét venni a háznak költségvetési vitája. Képviselői körökben úgy vélekednek, hogy ezidén a költségvetési vita nem fog ugyan túlságosan hosszúra nyulni, azonban febr. hó végéig a legjobb esetben is igénybe veendő a háznak üléseit.

A közigazgatási bíróságokról

szóló 1896. évi XXVI. t.-czikk életbeléptetése alkalmából a vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő körrendeleteket, illetőleg utasításokat bocsátotta ki:

Valamennyi egyházi főhatóságot körrendeletben értesíti, hogy jövőre a közigazgatási bíróság fog itélni olyan ügyekben is, melyek az egyházak segélyezése, vagy az iskolai adózás körül forognak, s amely ügyekben végső fórumon eddigelé a vallás- és közoktatásügyi miniszter vagy maga, vagy a belügyminiszterrel egyetértőleg intézkedett.

A latin és görög szertartású katolikus érsekeket és püspököket szintén értesíti a miniszter körrendeletében a közigazgatási bíróság föllátása által létesített fönti változásról s továbbá arról, hogy a közigazgatási bírósághoz terjeszthetők föl oly ügyek is, melyek bizonyos mértékben a legfőbb egyházi jogot érintik.

A miniszter a közalapítványi főtisztviselők, gazdasági felügyelőségekhez és ordőrgondnokságok-

TÁRGZA.

A szokások átalakulása.

Időszerű elmefuttatás, írta Dr. ***.

Mint Nietzsche szerint a fogalmak, azonképen alakulnak át fontos mindennapi élvezeti czikk használatánál a szokások is. Nemcsak orvosok, de felvilágosodott laikusok is mind jobban hangoztatják, hogy a modern életmód káros hatásai alól magunkat föl kell szabadítaniunk és vissza kell térnünk az egyszerűségre és természetzerűségre, mely legbiztosabb óvszer a betegségek és egészségünk káros behatások ellen. Ezen intelmek nem hangozhattak el meghallgatás nélkül. Az egészségtan, mint az orvosi tevékenység ama fontos ága, mely betegségek keletkezésének megakadályozására van hivatva, mindig a legnagyobb buzgalommal fáradozott azon sajnálatos szokások leküzdésén, melyek egyedül okai annak, hogy az „élvezeti czikk” ártatlan olnevezése alatt lappangó méreg bevitetik az emberi szervezetbe.

Ezen küzdelem első sorban a szosz és dohány — újabb időben: a kávéméreg (coffein) fölfedezése óta pedig a bakkávé ellen is irányul. Ezen mérgek-

kel, melyekhez még az opium, haschisch stb. is sorakoznak, ijesztő mérvben élnek vissza, pedig általános ismeretes, hogy ezek nemcsak egyesek egészségét tették tönkre, de egész népek erkölcsi elzülését is eredményezték.

Kiváló orvosok*) és vegyészek tudományos kutatásai kiderítették, hogy a bakkávének két irányban van káros hatása, és pedig egyrészt súlyos emésztési zavarokat idéz elő, másrészt kártékony hat az idegrendszerre, eleintén izgatottságban és következményeikben bénultságban nyernék kifejezést. Gyomorpanasz, székrekedtség, gyomorégés, szédülés, fájás, a közek reszkotegsége, féltel és beteges ingerlékenység majdnem minden esetben a kávé alandó élvezését kísérő jelenségek. Világos, hogy ily körülmények között a táplálás szorved és a működő erő apad. A ki valaha esenevész gyermekeket, ideges, megviselt férfiakat, sápadt leányokat megfigyelt, kiknek minden orvosi szerrel daczoló beteges állapota a kávé élvezet végzetes szokásának következménye, az előtt okvetlen felcsillanhatott a vágy: vajha

„Többek között Virchow tanár Berlinben; Dr. Mendel Essenben, Dr. Lutze egészségügyi tanácsos; Dr. Almquist. E.; Dr. Bardell New-Yorkban; Graham Sylv. tanár Londonban; Brillat-Savarin tanár Párizsban; Binz C. tanár Bonnban; Dr. Faye F. C. tanár Christiániában; Bullard tanár: Stayter Eloy; Sidney; Ringer; Aubert; Frerichs; Lehmann-Häring; Petersen; Schroff stb. stb.

feltaláltatnék egy a bakkávé teljesen helyettesítő tápszer. Ezen kíváncsi, mely idővel nélkülözhetlen szükségességgé érlelődött, segítségére jött egy ujonnan keletkezett iparág: a maláta-kávé előállítása, melynek kitűnő készítését egy hazai gyártelep büszkeségünkre dícsőretre méltóan eszközöli. Ezen gyártmány nyersanyaga: az árpa, mely a népnek legfontosabb tápszeréhez: a búzához legközelebb áll. Az árpa értéke maláta-kávévá való átváltoztatás (száritás, piritás) által többszörösen fokozódik. Első sorban nagy mérvben növekszik tápértéke, mivel a csiráztatási folyamat a kevésbé emészthető keményítő dextrin is cukorrá változtatja, oly testekké, melyek az emberi szervezet javára tökéletesen értékesíthetők; másodsorban sokkal kelemesebb íz nyer.

D. Mannsfeld M. ur, az ismert vegyész, és bécsi táp- és élvezeti czikk vizsgálgó intézetének vezetője, ki a maláta kávé vagy elemzte vagy állítja, azt oda, mint maláta összes kiváló alkotórészeinek kivonatát, a mennyiben a valódi tápláló anyagoknak egész összegét magában foglalja. Végül még abban rejlik a maláta-kávének különösen becses előnye, hogy mindazon értéktelen (különösen cellulosa) alkotórészeket mentes, melyeket más gabonaművekből készült tápszerek az emésztő szervekbe belevisznek. Csakis ezen tulajdonsága magyarázhatja meg azt, hogy oly gyermekek s oly gyomorbeteg felnőt-

hoz utasítást bocsátott ki, melyben figyelmezteti az 1896. XXVI. t.-cikk második részének II. fejezetére, mely részletesen felsorolja azokat az ügyeket, amelyekben közalapokat érdeklő ügyekben a közgazgatási bíróság lesz hivatva a harmadik részben részletesen szabályozott eljárás szerint itélni.

Mint hogy a közigazgatási bíróságnál emelhető panaszjog gyakorlása szoros formasságokhoz lesz kötve, e formasságok mellőzése pedig hátrányos következményekkel fog járni, elrendeli, hogy a főügyelete alatt álló vallás-, tanulmányi- és egyetemi alapok részéről emelhető panaszok minden esetben a közalapítványi kir. ügyigazgatóság, illetve az ez alá rendelt vidéki közalapítványi ügyészek által tétessenek meg.

Valamennyi törvényhatóságnak kibocsátott utasításban a miniszter tekintettel arra, hogy a fentebb idézett törvényezik több oly panaszos ügynek végleges elintézését sorol a bíróság hatáskörébe, melyek a népoktatás érdekét általánosságban és közelről érintik, felhívja a törvényhatóságokat, hogy minden olyan esetben, midőn a hitfelekezeteknek községi segélyezéséről van szó, a községtől kívánt segélyezés okait s a követelés jogalapját minden részletben állapítsák meg, hogy az iratok az összes bizonyítékokkal folszerelten terjesztessenek a közigazgatási bíróság elé.

A közigazgatási bizottságokat szintén figyelmezteti a miniszter, hogy az iratok az összes bizonyítékokkal folszerelten terjesztessenek a közigazgatási bíróság elé.

Népiskolai adó nemesak a község iskola szűkebb értelmében vett főtartására, hanem az iskoláépület föllállítására, főtartására és folszerelésére szükséges költségek fedezése végett is kivethető s erre a község külön potadót is vethet ki.

A községek köteleessége a pusztákon és tanyákon levő gyermekek számára szükséges kisdodó-dák vagy gyermekmenedékházak állítására is kiterjed.

A tanítói javadalmazásul szolgáló földek után hasznok megállapításánál általában a kataszteri tiszta jövedelem veendő alapul.

A tanfelügyelőket arra figyelmezteti a miniszter, hogy a közigazgatási bíróságról szóló 1896. XXVI. törvényeziknek, valamint az annak végrehajtása tárgyában kibocsátott utasításnak ugy a törvényhatóságokhoz és a közigazgatási bizottságokhoz intézett külön utasításainak ezeknek a népoktatásra vonatkozó részeit behatóan tanulmányozzák és az utóbbit a közigazgatási bizottságban való eljárásában alkalmazzák.

A közalapítványi királyi ügyigazgatóságokat utasítja a miniszter, hogy a közigazgatási bíróságról szóló törvény hatályba léptetésére való tekintettel a közalapítványi, gazdasági és erdészeti tisztségekhez intézett rendeletét intézkedéseikben mindenkor figyelembe tartásák.

tek is, kik különben semminemű más tápszer meg nem emésztene, a malátakávét könnyen megemésztik.

A babkávó tépártékéről ellenben azt mondja Dr. Smitta Ludwig, tanár, udvari tanácsos segédje Bécsben, hogy egy babkávófézetek általa megejtett vegyelemzése tisztára megállapította, hogy az minden legkisebb tápanyagot is teljesen nélkülöz. Ha a babkávának ennek dacára tápértéket tulajdonítanak, úgy az csakis a hozzáadott tejben rejlik. Ezen tévedéshez különben az is hozzájárulhatott, hogy a babkávó hatását félreértették. A babkávó ugyanis az idegrendszernek ugyszólván ostarát képezi, a monnyiben az inakat tevékenységre ingerli: ezen körülményt az erők fokozásának tekintik, amit azonban csakhamar annál nagyobb kimerülés és elgyengülés vált föl. Ugyanaz áll a babkávó által előidézett kellemes fölhevülés és kedvre derülésre is. Épen az ilyen egymásután jelentkező ingerek a központi idegrendszerre eredményezik annak korai kimerülését és végül megbénulását. Ellenben a malátakávó a jóllét érzését kelti a nélkül, hogy igazolag vagy nyugtalanítólag hatna. Továbbá mint élvezeti czikk bir azon sajátos előnyökkel, melyek kellemes ízében és azon teljesen ártalmatlan derűben rejlenek, melylyel az emberi testre hat.

(Vége köv.)

Ujév és az ellenzék.

(Vége.)

Szerinte ugyanis utolsó ténykedéseivel Bánffy Dezső nyilvánvaló tanúságát adta annak, hogy az ő (Bánffy) kezében nemesak összes állami érdekeink, de maga az alkotmány is veszélyeztetve van. De bármily súlyos is a kormányelnök ellen felhozott eme vád, még sem szállnánk perbe ezért a nemzeti pártnak köztisztelőnek örvendő elnökével, már csak az okból sem, mert ezt a vádat talán ő maga sem veszi egészen komolyan. Másrészt pedig nem a mi feladatunk, hogy a Bánffy Dezső személye ellen irányuló vádakra reagáljunk.

Amit azonban Horánszky beszédjében feltétlenül el kell itélnünk, az az a sötét és igazságtalan kép, melylyel ujévi beszédjében megörökíteni akarta a millenáris Magyarországot.

Az egész magyar parlament neki nem egyéb, mint közönséges ezirkusz.

„Egész Magyarország — ugymond — nem egyéb, mint egy erkölcsi iszap, mely immár a közélet egész területét áradással fenyegeti.”

S miért? kérdi ámulva az ország s talán a külföld is. Horánszky a kérdésre egyebet nem válaszolhat, mint azt, hogy Allah az ur és Apponyi az ő prófétája! Ámde ezt a varázsnélküli jelízt husz éve halljuk immár, de a nemzet csak nem akar a varázsfuvola hangjai után indulni.

Horánszky ur valóban nagyobb szolgálathoz tenne ugy Apponyinak, mint a pártjának, s bizonyára a hazának is, ha felhagyva a kormány és a liberális párt örökös szidalmazásával, végre nyíltan és leplezetlenül feltárná a helyzetet nemesen érző, fenköltlen gondolkodó, de örökké helytelenül cselekvő pártvezére előtt, mondván: Eddig s netovább! Helytelen utakon jártunk eddig. Kezdjük az egész munkát ujból. A batártalan, bár jól megérmelt személyi kultusz nem lendíthet már Apponyi sorsán s a legkeményebb rekrimináció sem fogja jobbra fordítani a nemzeti párt vesztett ügyét.

Meddő, nagyon meddő dolog a liberális pártot és a kormányt az ország elszegényítésével, a nemzet erkölcsi tőkének elharácsolásával s az alkotmány bástyáinak aláadásával vádolni. A liberális régime fogatkozásait mi soha sem lepleztük, sőt a hibáknak s visszaéléseknek nyílt feltárásával nem egyszer helyezkedtünk éles ellentétbe, a liberális párttal s a kormánnyal.

S a fontos kérdést illetőleg a jövőben is híven ki fogunk tartani az eddigi irányban.

De, épp ez az objektív magatartásunk teszi köteleességünkkel figyelmeztetni az ellenzékot, hogy pusztá rekriminációkból egy komoly parlamenti párt hosszabb ideig meg nem élhet. S ha a nemzeti párt nem gondoskodik végre komoly programról, az ország a jövőben még jobban fog ragaszkodni ahhoz a párthoz, mely Deák Ferencz szellemében működve, ezéltudatos munkával s megalkuvást nem ismerő kitartással építi ki a modern Magyarországot, a melynek ereje, gazdagsága, kultúrája s csodálatos haladása bámulatra ragadja az egész művelt világot.

Horánszky ur tekintélye előtt mi is teljes készséggel meghajolunk, de amikor morózus kedvében nem akar már egyebet látni Magyarországon, mint erkölcsi iszapot, nagybecsű véleményével szemben bátorodunk mégis egész Európa ítéletére hivatkozni.

Millenáris ünnepélyünk diesőséges fényét biz Horánszky haragos beszédje sem képes kisebbiteni s hiszszük, hogy ennek az örvendetes ténynek senki sem örül jobban, mint . . . maga Horánszky Nándor, a nemzeti párt hazafiasan gondolkodó elnöke.

Veritas.

Világbéke.

Azon tündőm el hosszasan, hogy mi történék, ha a nagyhatalmak évi összes hadseregköltségeik összegét, mintegy 1200 millió forintot, más, szocialis bajok orvoslására fordítanák. Elgondolom, hogy ha sok millió embernek csak 100—100 frtjával megjavítanák a sorsát: már is 12 millió emberrel csökkenne a szocializmus hadseregének száma, nyomorral küzdők, az éhezők s így könnyen felzajgathatók táborra.

Nem nehéz levonni a következtetést ebből, hogy így tulajdonképen maguk a hadseregek az örökös háborus készülődés, az öldöklő fegyverek újabb és újabb tökéletesítései okozzák a század legnagyobb betegségeit: a szocializmust az anarkizmust s más egyéb társadalmi nyavalyákat. Sőt a nemzetgazda tovább megy a számításban, mert ő a nemzeti vagyon csökkenését is a hadseregek rovására írja.

Kimutatja ugyanis, hogy az európai hadseregek békeállománya összesen megközelíti a 3 milliót. Ez a három millió ember nemesak, hogy évi 1200 millióba kerül a nemzetnek, hanem elvonatván a nemzeti munkától, átlag fejekenként évi 300 frt vész el a nemzeti jövedelemből is. Ez ismét 300 millió frt veszteséget jelent a nemzeteknek, még pedig éppen annak az elemnek a munkájából veszítik ezt el, mely a munkára legalkalmasabb, legfrissebb és legkészségesebb is — az erőteljű duzzadó első fiatalok munkájából.

Mehetnénk tovább a számok egész során végig. Elmondhatnók, hogy a tulfeszített, már a végletekig ért fegyverkezés éppenséggel nem képezi a béke biztosítékát, mint a hogy szeretik hangoztatni; mi azt látjuk, éppen ellenkezőleg, hogy ebben a tulfeszített hangulatban csak az idegesség, az érzékenység növekszik s egy kétes kukkanás elégséges lesz arra, hogy egész Európa fegyverben álljon s teljes készenlétben várja a legidegesebb hatalom támadását.

Csak az nem bizonyos még, hogy melyik a legidegesebb hatalom. Otthon mindenki csillapító szereket szed, hogy ne lássák az izgatottságot. Aki meg már nagyon türelmetlen: annak az orvosai adnak be idegaltató orvosságot. A díjdomacia, a békének ez a híres orvoscara azonban folyton konzultációkra futkos össze; s a hol kettő-három összejön a tudós professorok közül, ott a szomszédok bizonyosan tudják, hogy valaki nagy beteg s valami új békeflastromot kell kitalálni a meggyógyítására.

S mikor ilyen szomorú a helyzet — találhatunk benne némi erős vigasztalást is. Azt a vigasztalást találjuk benne, hogy ennek a helyzetnek Európa népei lelkük melyéből ellenségei, hogy az őriási polgártársadalmak gyűlölik ezt a lehetetlen állapotot, hogy a parlamentek egész Európában unják már népüket terhelni azzal a rettenetes összeggel, mely keserves adók terhéből gyűl össze évről-évre az államkasszába, hogy egy tolhetetlen és soha jól nem lakó bálvány gyomrába dobattván, ott elenyészzen a nélkül, hogy az állam csak némileg is érezhetné, hogy annak a vagyonposztolásnak némi kamatozása mégis esik lesz, lesz valaha. . .

Mindenki tudja, hogy ez nem tarthat így soká!

A megoldásnak rövid időn be kell köve keznie. Egy-két évtizedet nem bírnak ki már a népek ebben a helyzetben s be kell következnie vagy a katasztrófnának, vagy valami olyan akezióknak, a mely lehetetlenné fogja tenni a puskaorgyűjtést, mely felrobbanthatja a világot.

Nem egyszerűbb dolog volna-e ez a kéznél kínálkozó megoldás, hogy az európai hatalmak diplomáciájára együttesen egy nemzetközi béketanácsot képezzek, melyben minden vitás kérdés felterjesztésekor nyomban összegyűl s mint egyetlen, megülebezhetetlen areopag nyomó szóval döntene igazság szerint. Nagyon egyszerű dolog volna kimondani, hogy a hódítás joga megszűnik s az államok mostani határaitól belől politikailag érinthetetlenek. Vagy nem lehetne-e egy 50 évre szóló nemzetközi békeszerződést elfogadtatni a hatalmakkal, mely szerződésnek az lenne a főszankciója, hogy a szerződészegő szemben fogja magával találni az összes többi szerződéses hatalmat.

Vagy akár mi módot proponáljanak a nemzetközi békecek, — csak vigyók már egyszer fölünk messzire az örökös háborus félelmet s hagyjanak meg bennünket aggodalom nélkül a mi békés polgári műhelyeinknél, hogy-ápolhassuk szeretettel, buzgalommal a saját hazánk, nemzetünk életérdekeit, s hogy ne rettegjünk minduntalan falrafestett rémekről, melyekkel azért boszantanak bennünket, hogy annál készségesebben nyissuk meg polgári erőszényünket az újabb „katonásdi” játék költségeire, a hadseregre, fegyverekre, tölényekre, puskaorrá.

Az európai parlamentekből alakult interparlamentáris békekonferencia tanácskozásai jutnak

esünkbe! Ez a tekintélyes testület még csak nővel a háborútól való félelmet s minden nemzetközi udvariaskodása ellenére, szörnyű vádként hangeznek el a konferencia beszédei a kormányok ellen.

A világbéke eszményeért küzdők azonban nem folytatnak meddő harezot. El fog következni az általános kiábrándulás ideje, a mikor a nemzetek maguk kívánnak rendelkezni majd, saját életük és nemzeti javaik felett s nem fogják eselszövő, hű diplomatákra bízni azt a hatalmat, mely százszázalékos élete és vagyona, milliós jóléte vagy gazdasági vesztesége fölött dönthet — emberi indulatosságból vagy egyszerű szeszélyből is.

A háborúk rémképeit nem is idézzük. Hiszen elég rémes a fegyveres béke képe is s amattól sem irtóznak már annyira, mint még egy ilyen 30 éves békétől, a milyenben most részünk van. A család, az egyén, a társaság issza meg a levét ennek az állapotnak s az ingerültség az embereket oda viszi, hogy — Isten bocsássa meg nekik! — már inkább a háborút óhajtják, mint a jelen állapotot.

Ez bizonyára nagy eltévelyedés, mert egy nagy háború iszonyatosságaitól mindenkor óvjon meg minden nemzetet az Isten. A nemzet díszét, virágát tizedeli meg a háború; nemesak nyomor, hanem mélységes mély gyász is jár a nyomában. Jaj a leggyőzöttnek, de jaj a győzőnek is! Mindkettőt siratja jobbainak legjávát, nemzetierejének a tejszínét, hőseket, a kik győztek volna, ha el nem hullanak.

És a közös gyász után mindenik azt fogja kérdezni: tulajdonképpen, mért volt szükséges ez a nyomor, ez a fájdalom?! Ki kényszerített bennünket arra, hogy vérünk hulljon el, mikor ugyanily eredményt értünk volna e nélkül is?

A tanulság pedig az lesz, a mit a békebarátok hirdetnek már évtizedek óta, hogy nemzetközi békebíráóságokra kell bízni a vitás nemzetközi kérdéseket, mert csak így remélhető, hogy megszabadulhatunk az örökös hadseregszaporítástól.

Az általános lefegyverkezés lesz az örök béke kezdete.

Gelléri Miksa.

Jókainál.

Palmerston lordtól azt kérdezte egykor egy hölgy, hogy mikor van az ember az élet tavaszán.
— Hetvenkilenc éves koráig, — felelt Palmerston. Sajnos én már túl vagyok rajta, mert 80-ik évembe léptem.

Jókai 72 éves, Palmerston szerint tehát még az élet tavaszán van. Munkálkodását — sokoldalú tevékenységét véve irányadón — költőfejedelmünk bizonyára az élet tavaszán volna, ha ő maga a féltetés ellen a legerőlyesebben nem tiltakoznék. Hiába tiltakozik a nagy regényíró. Palmerstonnak igaza van. Költő apák fiatalos, ruganyos mozdulatai össze sem hasonlíthatók más közönséges hetvenkétéves halandóival.

Az a férfiú, aki bűvös szavaival varázslatos hatást gyakorol, ki lánglelkével magával ragadja az olvasót, csodás tájakra, ismeretlen szférákba: nemzetünk büszkesége a szép próza nagy mestere, 72 éves korában énekel, dalol.

Régi időről, régi dicsőségről zeng ajkairól az ének és a kedves emlékektől lelkesülten felesillan az ősz költő szemei.

Ott találtam íróasztala előtt dolgozószobájában. Abban a szentélyben, a hol a tömördek arany- és babérkoszoru némán hirdeti s költők királyának halhatatlanságát.

Levelet írt Pósa Lajosnak, hogy a Telefon hírműködő hangversenyén nem vehet részt, mert „megrontotta magát”.

Épp most akartam a levelet elküldeni, mert alig hiszem, hogy az éneklésből legyen valami, — szölt Jókai — nyilván a „megrontott” állapotára ezélezt. Hal! Istennek azonban a baj nem volt komolyabb jellegű, mert e szavakkal állott fel:

— Próbáljuk el hát azokat a régi magyar nótákat, legalább kottára szedhetők. Mosolyogva magunkra zárta a szoba két ajtaját, hogy senki se zavarnon, azután a vidáman lobogó kandalló előtt megállt egyszerű fekete házi köntösének zsinórjával babrálva, akarta elkezdni a nótát.

Persze az egy-két torokköszörülés nélkül nem

ment, sőt amikor a nagy költő az első hangot ke-reste, akkordot jeleztem, a miből Jókai finom hallással kiválasztá az organumának megfelelő hangot.

— Na, ebben a hangnemben épp jó lesz, — és belekezdett lágyan, zengzetesen az első dalba; utána elénekelte a másodikat és én jegyezve az érdekes régi magyar eselnakázó dalt, meg a poétikus „Tihany nymphájá”-t, láttam, hogy dalolása közben mint lelkesül a régi kedves emlékeken.

— Van ám még vigabb nótám is — szólott — halgassa csak.

És erre a nagy költő belekezdett a vidám ütemű „Ozigány nótá”-ba:

„Várad alatt egy kis domb, egy kis domb,

Azon nőnek ozigányok, dorombot esinálnak,

Ihajja, ihajja, elbujdosott a Vajda.

Majd utána az „En magyar leány vagyok” kezdetű dalocskába fogott, jó ízű kacagva azon a helyen, ahol a rim kedvéért ez áll:

„Borosa is nevem, de ki

Kedvel, ezt így ejti ki”

Többször ismételtette ezt énekelve és mosolygott a hajdani furesa rim pengetésén.

— Próbálja csak énekelni! (És velem is énekelte vagy háromszor.)

— Meg aztán az utolsó két ütemben szöveg híjján, hogy el kell nyujtani egy szót. „Hallja csak”.

„Szé-é-é-é-é Babett

Ki-i-is Babett.”

Jókedve fokozódott úgy, hogy mire én kijelentettem előtte, hogy tárogatón kísérem a dalolását, azt látható örömmel vette és a lemondó levelet félre téve, szívélyesen ígérte meg az eljövételt a fentebb jelzett hangversenyre.

— De vajon elégjöl fog majd hallatszani a „Hirmondón” az én hetvenkétéves hangom?

— Óh bizonyára — feleltem én.

— No, no, eddig valóban alig hittem volna, hogy én még énekelni is tudok és fogok, de ha már mindenfelől óhajtják, hát szívesen megteszem.

De sajnos nem tette meg, amit a következő levele magyaráz meg:

Tisztelt barátom!

A csütörtöki hangversenyen, gyász eset miatt, nem dalolok. Hanem majd máskor.

Budapest, 1896. decz. 17-én.

Jókai Mór.

Ime, tehát Jókai nem énekel nyilvánosság előtt hanem azokat a dalokat az ő éneke után mégis megörökítettem.

Én pedig mélyen meghatva hagytam oda költőfejedelmünk dolgozószobáját, ahol a szívembe, a lelkembe vésődtek az ő lágyan elrezgett hangjai, kitörölhetetlenül, örök időkre.

Polgár Géza.

Ujdonságok.

— Tisztelettel kérjük mindazon t. előfizetőinket, kik a lap árával hátrálékban vannak, hogy azt multhatatlanul egyenlíteni szivetkedjenek. Vidéki előfizetőink, ha a lapot nem ohajtják, kérjük annak visszaküldését. A lapnak megtartása előfizetésre kötelez.

„Székelyföld” kiadóhivatala.

— Időjárásunk száraz és hideg s csak épen a hó hiányzik. Erre pedig egyelőre nincs kilátásunk mert az ég többnyire derült. A hőmérő éjjelenként 8 R°-ig leszáll, de a nappalok aránylag enyhék.

— A brassói ügyvédi kamara közhirre teszi, hogy Anthos József baróti ügyvédet, önkéntes lemondása következtében, a kamara lajstromából törölte. Nevezett az iratait dr. Ferenczy Géza nagyjait ügyvédnek adta át.

— Felhívás és kérelem. A közdivásárhelyi és vidéki vadászegyesület tisztelt tagjait van szerencsénk fölkérni, hogy hátrálékos tagsági díjaikat mielőbb, de január hó folyamán mindenesetre szíveskedjenek befizetni. Szabó Géza, egyesületi pénztárhozhoz Közdí-Vásárhelyen, hogy az egyesületet érdeklő kötelezettségeknél elegendő lehessen tenni, K-Vásárhelyt, 1897. január 8-án. Az elnökség.

— Divattudósítás az 1897-ik évi tavaszi idényre. Henneberg G. ismert nevű selyemgyára Zürichből a következő sorokat közli velünk: „Az

idei tavaszi évadban nem mutathatunk fel kiválósságot, különös kedveltségű selyemszövetet. A két éven keresztül kedvelt taffet — habár néhány fajtában utórendelve lettek is — elvesztette uralmát, mivel a nagy dudoru újjak, melyekhez igen alkalmas szövetanyagot szolgáltatott, többé kevésbé idejüket multták. A taffet helyettese főleg a csinos, apró effektivel készült taffetaz armüre lehet, valamint az apró s közép dessinű taffetaz faconné és louisienne is kiváló szerepet játszhatnak. Chinés-selymek, melyeket oly sürűen rendelnek, „divattalanná lettek”, illetőleg csak válllanak, mivel még egyre megrendelés tárgyát képezik; nagyobb mennyiségben mint valaha! Nem a nagy, riktó s sok színű pompadourkivitelben, hanem az apró egy színű mintázatban, s a kicsiny vagy többszínű szétszórt virágokkal, a két utóbbi genre még ezen esztendőben is kiváló véneze marad a hölgy világának. — A moirée veleur (a moirée antique helyett), előkelő, majdnem fenséges szövése s hasonlíthatlan tűzével! Satin duchesse, merveillen, surah és radzimir, miként ez ideig ugye zental is megállják megszokott helyeiket, valamint a damass is épp ugy feketében mint színesben; ez utóbbi azonban csak apró vagy közepes dessinben! Taffetas glazés (changeant vagy siller-selyem) „marad”; mert e fajták különösen belésül és alsószoknyához nagyon keresettek; mivel a hölgyek mindogyre jobban belátják, hogy az utóbbi ezélnak inkább megfelelők és szebb mint a fehérek. — Egy kedveznet majdhogy elfeledtem: Foulard selyem! Főleg gyönyörű dessinnel, nyomva avagy faconnirozva világos, könnyű, gyengéd alapra. Legújabb színek a következők: Marie Antoinette, Louis XV, Météore, Crevette, Vénus, Papillon és Isly — társasestélyekre: a közép és sötét cachemire-színek, különösen a zöld s ennek különféle árnyalataiban.

Farsangi naptár.

A kiküldött bizottságok ez évi farsangján K-Vásárhelyt tartandó estélyek sorrendjét a következőleg állapították meg:

Január 23-án a rom. kath. egyház álarczos bálja; elnök: Molnár Ferencz.

Január 30-án. Ev. ref. egyház bálja társelnökök: Turóczy László, Csizsár József.

Február 6-án. „Rudolf” kórház álarczos bálja: társelnökök, Dénes Lajosné ő nagysága s dr. Szentpéteri Bálint.

Február 13-án a kereskedő ifjak elite bálja, elnök Fejér Antal.

Február 20-án Erzsébet árvaház álarczos bálja, társelnökök: Bankó Sándorné ő nagysága, Elek-Béla kir. törvényszéki bíró.

Február 27-én. A nőegylet bálja elnök: Dr. Balogh Vendel.

Nyilttér*.)

Selyem-damasztok 65 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér, színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként, sima csikos, közzé kázt, mintázott, damaszt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt postabér és vámtmentesen a házhoz szállítva a mintákat postafordultával küldi Henneberg G. (es. esk. udvariszállító) selyemgyára Zürichben Svájcba címzett levelekre 10 kros. le velező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

7. 1-51.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, cauznál, tag-szagattasnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerertárban kapható; forrástár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.

HIRDETÉSEK.

AZ „AGRÁRIA“

bankforgalmi intézet

A HOLLANDI HITELBANK VEZÉRKÉPVISELŐSÉGE

Budapest, Kerepesi-ut 73.

Fennálló jelzálogi kölcsönök bélyeg- és illetékmentes konvertálását és pedig földbirtokra 3 és fél—4%-os, egész 60 évi törlesztéses kölcsönökre elvállal és ezek, valamint új kölcsönök elnyerése iránt levélbeli tudakozódásokra és minden megkívánt felvilágosítással szolgál

2000 frton alóli ügyletek ez idő szerint el nem fogadtatnak. 15—160.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kezdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 ftól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőnytartók, tükrök, toilett-asztalok, lószőr és tengerifü matraccok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 ft. Össze hajtható vas-ágyak 23 rugós matróczezal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van. (23 75—100)

Virágcsokrokat

élővirágból, divatosan kötve, minden színű finom virágtartóval, valamint kaméliákat, rózsákat, ibolyákat és tazettákat minden időben szállít

Kypta Ágoston,

6 1—3

virágkereskedése Brassó.

Ki iszik
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki a ki félti az egészségét és mégsem akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről. Mert a Kathreiner-kávé hozzájárul az idegizgató babkávének általánosan ismert és rendes használatnál annyira egészségrontó hatása. *****

Mindenki a kinek egészségét valami megromlott. Különösen ideg- és gyomorbántalmakban szenvedőknél sok ezer esetben a legegészségesebb és a legkönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávé. *****

Minden asszony és gyermek, a kiknek gyöngye szervezete különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávé s a kik kellemes, enyhe íze miatt, úgy babkávét keverve, mint tisztán nagyon szeretik.

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izéletes és a mellétt egészséges kávéit mégsem akar magától megvonni. Találékossági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávé akár babkávával vegyítve, akár tisztán. *****

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé valóban egészségi és családi kávé, a mely szemekben a legjobb malátából készül; a babkávé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási mód adja meg neki, a mely a leghíresebb szak'ekintélyektől elismerve, minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávé egyesíti magában a babkávé kellemesen ingerlő ízét és a malátakávének egészséges, orvosilag elismert és megerősített előnyeit.

Kérelem: Tévedések és megkárosodás kiküldése végett bevásárlás alkalmával tessék jól vigyázni az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

Az olyan csomagban, a melyen nincs rajta a Kathreiner név, hamisított kávé van.

Életnagyságu
arczkép
krétarájzban.

Legszebb szobadisz.
Legkedvesebb emlék.
Legalkalmasab ajándék
karácsony és újévkor.

Tessék árjegyzéket kérni.

KOHN DÁVID, Budapest. Károly-körút 17.

(192. 9—10)

Ügynökök mindenütt keresetnek.